

Asia: VN/19472/2020

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muutoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunto ensitunnistamisen ketjuttamisen enimmäishintasäntelyn jatkamisesta kahdella vuodella (VN/19472/2020)

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolta (KKV) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi, jossa ehdotetaan muutettavaksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annettua lakia (tunnistuslaki). Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös saman lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä.

Sähköisen ensitunnistamisen enimmäishintasäntelyä esitetään nyt jatkettavan kahden vuoden määräajaksi. Enimmäishinnan kolmen sentin tasoa ei ehdoteta muutettavaksi. Nykyinen säntely on voimassa maaliskuuhun 2021, jonka jälkeen hinta määräytyisi markkinaehtoisesti. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirastolle ehdotetaan uutta markkinatiedon keräämistä koskevaa tehtävää ja lain henkilötietojen käsittelyä koskeviin säännöksiin ehdotetaan pääosin lakitekniisiä muutoksia säntelyn ajantasaistamiseksi. KKV kannattaa edellä mainittujen lakien muuttamista ehdotetulla tavalla.

Sähköisen ensitunnistamisen hinnoittelu

Tunnistuslakia muutettiin viimeksi keväällä 2019, jolloin säädettiin muun muassa ensitunnistamisen ketjuttamista koskeva kahden vuoden määräaikainen enimmäishintasäntely. Ensitunnistustiedon välittämisen enimmäishinta kolme senttiä on sama kuin tunnistustapahtuman välittämisen hinta luottamusverkostossa. Sähköisessä ensitunnistamisessa olemassa olevalla vahvalla sähköisellä

tunnistusvälineellä luodaan uusi vahva sähköinen tunnistusväline eli se on perusta sähköiselle tunnistamiselle.

KKV kannatti alun perin sähköisen ensitunnistamisen määräaikaista hintasääntelyä, koska tämän arvioitiin edistävän alalle tuloa, kun uudet toimijat saisivat kohtuuhinnalla sähköisen ensitunnistuksen alalla ennestään toimivilta yrityksiltä. Tuolloin sähköisen ensitunnistamisen kohtuuttoman korkeana pidetty hinta vaikeutti kilpailun toimivuutta tunnistusmarkkinoilla ja jopa esti tunnistuspalvelun tarjoajien luottamusverkoston kehittymisen. Ensitunnistustiedon välittämisessä on teknisesti kyse vastaavasta toimenpiteestä kuin tunnistetiedon välittämisestä luottamusverkostossa. Näin ollen sähköisen ensitunnistamisen enimmäishinnaksi oli perusteltua asettaa sama hinta kuin muillekin tunnistustapahtumille. KKV:n näkemyksen mukaan toimialan yrityksille asiakkaan tuntemisesta ja fyysisestä ensitunnistamisesta syntyneitä kustannuksia ei pidä sisällyttää sähköisen ensitunnistamisen hinnoitteluun.

Esitysluonnoksen mukaan nykyinen enimmäishintasääntely on avannut kilpailua tunnistusmarkkinoilla ja vauhdittanut markkinoiden kehittymistä, mutta kehitys on vielä kesken. Erityisesti teleoperaattorit hyödyntävät ensitunnistamisen ketjuttamista myöntäessään uusia mobiilivarmenteita, mutta ketjuttaminen on lisääntymässä myös pankeilla. Esitysluonnoksen mukaan ensitunnistamisen ketjuttamisen määrien nousu on niin selkeää, että hyvin todennäköisesti sääntely on merkittävästi vaikuttanut kasvuun. Lisäksi huomionarvoista on, että esitysluonnoksen mukaan Suomen markkinoista kiinnostuneiden toimijoiden yhteydenottojen määrä Liikenne- ja viestintävirastoon on enimmäishintasääntelyn aikana lisääntynyt. KKV on saanut syksyn 2020 selvityksissään samansuuntaista tietoa tunnistusmarkkinoiden positiivisesta kehityksestä. KKV yhtyy esitysluonnoksessa esitettyyn näkemykseen siitä, että tunnistusmarkkinoiden myönteisen kehityksen turvaamiseksi on syytä jatkaa enimmäishintasääntelyn voimassaoloa kahden vuoden määräajaksi nykyisellä enimmäishinnalla.

KKV on tuonut aikaisemminkin esiin, että luottamusverkoston toimintaa edistäville lakimuutoksille pitää antaa riittävästi aikaa vaikuttaa markkinoihin ennen kuin valtion taholta tehdään päätöksiä uusista, tunnistamismarkkinoiden rakennetta merkittävästi muuttavista ratkaisuista. Lokakuussa 2020 valtiovarainministeriö (VM) on kuitenkin asettanut hankkeen, jossa keskeisenä ajatuksena on valtion oman tunnistusvälineen luominen julkisiin palveluihin. VM:n verkkosivuilla olevien tietojen perusteella valtio on tulossa toimijaksi myös yksityiselle tunnistusmarkkinalle. Tämän seurauksena edellä kuvattu myönteinen markkinakehitys todennäköisesti katkeaisi. Valtion hankkeen markkinoille luoma epävarmuus vähentää myös potentiaalisten uusien toimijoiden tuloa markkinoille.

KKV on edellyttänyt perusteellisen tarvekartoituksen ja vaikutusarvioinnin tekemistä ennen kuin ratkaisuja sähköisestä tunnistuksesta valtionhallinnossa tehdään. KKV:n näkemyksen mukaan vahvan sähköisen tunnistamisen palveluita on Suomessa jatkossakin kehitettävä markkinaehtoisuudelle perustuen. On edelleen tärkeää selvittää mahdollisuudet rakentaa luottamusverkoston pohjalle kaikille toimijoille avointa mallia, jonka perustana olisi toimijoiden käytössä oleva valtion tuottama ensitunnistamisen tukkuotuote. Tämä ratkaisu mahdollistaisi sähköisen tunnistamisen jatkuvan

kehittymisen ja innovaatioiden hyödyntämisen, minkä toteutuminen saattaa olla epävarmaa julkisen sektorin hankkeissa, kuten HST-kortin esimerkki osoittaa.

Pääjohtaja Kirsi Leivo

Kilpailuasiainneuvos Pirjo Aspinen

Aspinen Pirjo
Kilpailu- ja kuluttajavirasto